

PASTIRSKO PISMO SLOVENSКИH ŠKOFOV ZA POSTNI ČAS 2005

LAIKI V CERKVI IN DRUŽBI

Kristjani – ljudstvo blagrov
(4. navadna nedelja, 30. januarja 2005)

Dragi bratje in sestre!

V letošnjem pastirskem pismu vas želimo škofje spodbuditi k zavestnemu in zavzetemu življenju v skladu s poklicanostjo in darovi, ki jih prejimate od Boga, da bi bili po njih prepoznavni in dejavni v občestvu Cerkve in svetu. Koncilski očetje so v dogmatični konstituciji o Cerkvu zapisali, da pod imenom laiki »razumemo vse vernike, razen udov svetega reda in redovniškega stanu, to se pravi vernike, ki so bili s krstom včlenjeni v Kristusa in s tem uvrščeni v Božje ljudstvo« (C 31). Biti kristjan je poklic, saj Jezus Kristus vsakega kristjana kliče, naj hodi za njim po poti, ki mu jo je namenil. Zato moramo vsi, ne samo duhovniki in redovniki, odgovoriti na klic in odkrivati svoje mesto v Cerkvu in družbi. Vemo, da nekateri od vas že zavzeto sodelujete v župnijah, po škofijah in v Cerkvu na Slovenskem. Zavedamo se, da bi brez vašega deleža bila naša cerkvena občestva zelo obubožana. Za vse vaše delo se vam iskreno zahvaljujemo. Veliko pa vas je tudi takih, ki še iščete svoje mesto ali mislite, da nimate dovolj sposobnosti, in takih, ki bi želeli ostati v ozadju. To, da je porasla samozavest laikov, pripisuje 2. vatikanski cerkveni zbor očitnemu delovanju Svetega Duha. Če je torej prišla ura laikov, moramo priznati, da še nismo uresničili vseh smernic koncila. Prav zato je tudi plenarni zbor Cerkve na Slovenskem poudaril pomembno vlogo laikov. Letošnje pastoralno leto je posvečeno poslanstvu laikov v Cerkvu in družbi.

K bolj dejavnemu vključevanju vseh kristjanov v življenje Cerkve ne sili le pomanjkanje duhovniških poklicev, temveč spada to k poslanstvu, ki izvira iz zakramenta sv. krsta. »V cerkvenih skupnostih je dejavnost laikov tako nujna, da brez nje tudi apostolat pastirjev Cerkve večidel ne more imeti pravega uspeha« (LA 10). Pomembno je tudi, kakšno predstavo imamo o Cerkvu: ali je to Cerkev »na dveh bregovih«, kjer je med

vodstvenimi službami v Cerkvu in med verniki prepad, ali pa je to *ena* Cerkev, katero vsi krščeni z ljubeznijo in odgovornostjo gradimo v skladu s sposobnostmi in darovi, ki smo jih prejeli. Vedno bolj nam mora prihajati v zavest, da Cerkev ni ustanova, na katero gledam z neke varne razdalje, temveč da je naše življenjsko okolje, v katerem smo in ga sooblikujemo. Kristjan je človek, ki čuti z župnijo in vesoljno Cerkvijo, jo sprejema kot svojo družino in kot njen ud deli z njo vse njeno veselje in skrbi.

Laiki in evharistija

Obhajanje evharistije, udeležba pri mašni daritvi, je za kristjana najbolj osrečujoče dejanje in življenjskega pomena. Kristjani so soudeleženci pri evharistični mizi, pri kateri se jim daje v hrano sam Odrešenik, Jezus Kristus. Zato je kristjan v prvi vrsti »evharističen človek«. Središče Cerkve je evharistija. Cerkev raste iz evharistije in Cerkev je tam, kjer se kristjani zbirajo okrog oltarne mize in obhajajo mašno daritev. Na ta središčni pomen evharistije želi spomniti papež Janez Pavel II. ob letošnjem letu evharistije. Že prvi kristjani so poudarjali, da brez udeležbe pri sveti maši ne morejo živeti. Njihovo prepoznavno znamenje je bilo, poleg molitve in bratske skupnosti, skupno »lomljenje kruha« (prim. Apd 2,42). Tudi mi pridemo do istega spoznanja, če vzamemo mašo v vsej njeni globini. Prepričani smo, da pomanjkanju krščanske prepoznavnosti botruje tudi preveč površna udeležba pri »svetih skrivnostih«, zanemarjanje skupne udeležbe pri nedeljski sveti maši, lahkomiselno opuščanje ali nepripravljenost na prejem svetega obhajila, opuščanje zahvaljevanja ter češčenja svetega Rešnjega telesa. Vstali Kristus, ki se nam daje v hrano, nas pošilja v svet kot svoje priče in nam daje tudi moč za izvrševanje našega poslanstva.

Prav dejavno sodelovanje in oblikovanje evharistične daritve naj bi bilo za verne kristjane posebna skrb in naloga. Koncilska prenova bogoslužja je na široko odprla vrata vsem vernikom: naj bo to sodelovanje z glasno molitvijo, odgovori, izražanjem prošenj za vse potrebe in ljudskim petjem, kakor tudi po njihovih predstavnikih z branjem, uvajanjem in razlago, strežbo pri oltarju, zborovskim petjem, delitvijo obhajila itd. Marsikaj od tega smo že vpeljali, toda premalo smo se potrudili za zadostno in temeljito razlago ter pripravo bogoslužja. Prav tako bomo morali poskrbeti, da bodo naši bolni in ostareli bratje in sestre ter tisti, ki jim strežejo in se ne morejo udeležiti nedeljske svete maše, prejeli »kruh močnih« in »zdravilo nesmrtnosti« z evharistične mize tudi po izrednih delivcih sv. obhajila. Tako bodo tudi ti učinkovito povezani z župnijskim oltarnim občestvom.

Laiki in njihova dejavnost pri župnijskem življenju

Vsi verniki čutimo odgovornost za Cerkev in za svojo župnijo. Škofje se želimo zahvaliti vsem, ki zavzeto delujete v različnih svetih in drugih ustanovah ter službah v župniji, dekaniji ali škofiji. Vaša ljubezen do Cerkve vas spodbuja, da v tem služenju vztrajate in se zanj usposabljate. Letos februarja bodo volitve v župnijske pastoralne in gospodarske svete. Vsi verniki pokažite svoj odgovorni odnos do pastoralnega in gospodarskega sveta s tem, da predlagate primerne predstavnike, izvoljeni pa s tem, da to zaupanje sprejmete in ga v skladu s svojimi sposobnostmi vestno izvršujete. S tem ko ste oddali svoj glas, vaša naloga ni prenehala. Lepo ste povabljeni, da s predstavniki naprej sodelujete in sooblikujete župnijsko življenje. Med temi predstavniki naj ne manjka mladih in v prihodnost zazrtih kristjanov. V župniji je veliko dejavnosti, ki bodo ostale neuresničene ali slabo opravljene brez pastoralnih sodelavcev. In to ne zgolj zaradi pomanjkanja duhovnikov, temveč večkrat tudi zaradi premalo odločnega vključevanja vernikov v župnijsko življenje ali

pa premalo prebujenega čuta odgovornosti s strani vernikov.

Laiki in karitativna dejavnost

Dragi verniki, z veseljem ugotavljamo, da se solidarnostni čut in dobrotelost po naših župnijah in v Cerkvi na Slovenskem vedno bolj uveljavljata, prihajata v našo zavest in sprejemata organizirane oblike pomoči potrebnim gmotnih in duhovnih dobrin. To nas opogumlja, da vas povabimo k še večji zavzetosti in iznajdljivosti, saj je pomoči potrebnih vedno več. Tukaj še posebej povabimo tiste, ki jih Jezus kliče v službo stalnega diakonata, naj pogumno odgovorijo na ta klic. Pojavljajo se vedno nove oblike revščine, kristjani jih moramo odkriti in nanje odgovoriti. Nujno potrebna je organizirana dobrotelost pa tudi pozornost vsakega kristjana, da odkrije stisko prezrtih in skritih ljudi ter se jim osebno posveti. Pri vsej karitativni dejavnosti pa moramo paziti na rahločuten odnos do potrebnih, da ne bi še bolj ranili njihovega že tako načetega dostojanstva. Dragi verniki, vi ste izvoljen rod, svet narod, pa tudi »ljudstvo blagrov«. Da bi mogli blagre, o katerih govori današnji evangeljski odlomek, uresničiti v sebi in sredi vašega življenjskega okolja, kličemo na vas Božji blagoslov.

Vaši škofje

II. del:

»Vi ste luč sveta!« (Mt 5,14)

(5. navadna nedelja, 6. februarja 2005)

Dragi bratje in sestre!

V prvem delu pastirskega pisma smo vam spregovorili o nekaterih vaših vlogah v Cerkvi. Danes pa bomo razmišljali o vaših nalogah v družbi.

Kristjani živijo svojo vero sredi sveta. Sami doživljate, kako težko je usklajevati svoje krščansko življenje z zahtevami in merili k svetnim dobrinam usmerjene družbe. Mnogi pri tem usklajevanju naletite na nemajhne ovire, mnogi pa se na žalost prilagodijo vsiljenim merilom tako, da živijo nekakšno »dvojno« življenje, pri čemer verske vrednote ohranijo za svoje privatno življenje, v javnosti pa se ravnaajo po »merilih tega sveta«. Bratje in sestre, mi smo poklicani, da sami postanemo živo in razpoznavno znamenje Božje navzočnosti v današnjem svetu.

Resničen je pregovor: »Jezus nima drugih rok razen naših, da bi delil svoje dobrine; nima drugih nog razen naših, da bi prišel do vseh potrebnih; nima drugih ljudi kakor nas, da bi oznanil veselo novico o odrešenju v današnjem svetu.« Vi, krščanski laiki, imate pomembno poslanstvo. Današnjo družbo in življenjsko okolje morate prekvasiti z evangeljskim duhom. Drugi vatikanski cerkveni zbor opredeli vlogo laikov v svetu takole: »Laiki so poklicani predvsem k temu, da po njih postaja Cerkev pričujoča in dejavna na tistih krajih in v tistih okoliščinah, kjer more Cerkev samo po njih postati sol zemlje« (C 33,2). Dragi kristjani, Jezus se z vsem zaupanjem ozira na vas, ko želi posredovati evangeljske vrednote današnjemu človeštvu. Ko vas imenuje »sol zemlje« in »luč sveta«, vas kliče za apostole vašega življenjskega in delovnega okolja. Po vas sega Cerkev na širna področja današnjega sveta. Svet vas potrebuje, ker potrebuje Kristusa.

Oseba: izhodišče krščanskega dostojanstva

Pri oblikovanju družbenega življenja je potrebno izhajati iz družbenega nauka Cerkve, katerega moremo uresničevati samo s

služenjem, ki v središče postavlja človekovo osebo in njeno nedotakljivost. Papež Janez Pavel II. v spodbudi o krščanskih laikih poudarja, da »je apostolska dejavnost krščanskih laikov v svetu vedno in neločljivo hkrati služba človeku v njegovi edinstvenosti in neponovljivosti in služba vsem ljudem« (40). V vas in po vas naj bi bil presežen razkol med evangelijem in življenjem, kar naj bi ustvarjalo življenjsko zvezo med Božjim in človeškim, med zemeljskim in nebeškim.

Družina: temeljna vrednota kristjanovega življenja

Dragi bratje in sestre, takšno soglasje in sožitje mora kristjan živeti v zakonu in družini. Zavedamo se, pred kakšno preizkušnjo je postavljena danes krščanska zakonska zveza in družina. Vemo, da jima današnje razpoloženje v družbi ni naklonjeno ter da ju načenjajo notranji razdori, pomanjkanje dialoga, sporazumevanja med zakonci ter med starši in otroki. Toda vse to nas ne more odvrniti od prepričanja, da sta zakon in družina tako neprecenljivi vrednoti, da ju moramo rešiti in jima vrniti prvobitno vrednost in dostojanstvo. Vemo tudi, da je nemogoče v polnosti živeti ti dve vrednoti brez utemeljitve na evangeliju in brez Božje milosti. Tukaj krščanski laiki izvršujejo njim lastno poslanstvo. In prav družine, ki so »domača Cerkev«, bodo mogle postajati prostor, kjer se oblikujejo zrele osebnosti in odgovorna družbena bitja. Tako je družina za razvoj osebnosti, družbe in same Cerkve edinstvena in nenadomestljiva vrednota. Dragi verniki, zavzeto se vključujte povsod tam, kjer se »rešujeta« zakon in družina. In če sta ti dve vrednoti v nevarnosti pri vas samih, se z vsem zaupanjem in odločnostjo oklenite Kristusa, ki je vrnil zakonu njegovo dostojanstvo in družini njeno lastno trdnost. V zakonskih skupinah, v katere vas prisrčno vabimo, boste odkrivali in utrjevali tiste vrednote, ki bodo gradile vaš zakon in vas usposabljele za

zakonsko pastoralo v vaši župniji in širše v družbi.

Družba: prostor kristjanovega delovanja

Takšno medčloveško družbeno povezavo mora kristjan uveljavljati v družbenem, političnem in gospodarskem življenju. Na teh področjih se kristjani ne morejo podrediti neki brezdušni, k uspehu in imetju usmerjeni miselnosti in praksi, temveč jih pri vsem vodi čut odgovornosti in solidarnosti. Kristjan tudi ne more živeti nekakšnega svetobežnega in intimnega krščanstva, ampak je poklican, da ga uresniči in uveljavi v svojem vsakdanjem življenju in družbi. Temu rečemo utelešeno krščanstvo. Kakor se je v Jezusu Bog učlovečil, da je postal »Bog z nami«, tako naj bi se v kristjanu vera udejanjila, da bi človek postal drugemu človeku »bližnji«. »Ker imajo laiki poln delež v poslanstvu Cerkve v svetu, so poklicani, naj pričajo, kako krščanska vera daje popoln odgovor na vprašanja, ki jih življenje zastavlja vsakemu človeku in vsaki družbi. V svet morejo ponesti vrednote Božjega kraljestva, ki so obljuba in jamstvo upanja, ki ne razočara« (Cerkev v Evropi, 41). Kristjani, še posebej tisti, ki imajo v rokah sredstva odločanja in upravljanja, se morajo v prvi vrsti prizadevati za razrešitev najtežjih problemov naraščajoče brezposelnosti in številnih krivic zaradi nepravične razporeditve kapitala in dela. Prizadevati si morajo, da bo delovno mesto postalo kraj občestva med osebami, medsebojnega spoštovanja in uveljavljanja nove solidarnosti na vseh področjih gospodarskega, tehničnega in finančnega razvoja. Kristjan se zaveda, da družbeno in socialno delovanje ni nekakšen »dodatek« ali zgolj ljubiteljska dejavnost *poleg* krščanskega poklica, temveč da je to *prostor* njegovega krščanskega življenja. Glas vsakega posameznika je pomemben in naj bi bil slišen. Kristjani naj bi poskrbeli predvsem, da bi se slišal glas revnih in »utišanih«. Pomemben je tudi glas starejših in priletnih, ki morejo s svojo modrostjo in izkušnostjo

veliko pomagati današnji družbi (Poslanica za post 2005, 3). Branili naj bi tudi pravo lestvico vrednot, ki se zdi, da je dandanes zabrisana. »Za ta cilj morajo krščanski laiki delovati s strokovno pristojnostjo, s človeško poštenostjo, s krščanskim duhom kot uresničevanjem lastnega posvečevanja« (Spodbuda o laikih, 43).

V mesecu maju in juniju bodo po škofijah t. i. škofijski dnevi, kjer bomo kot Božje ljudstvo doživljali in spoznavali svoje škofije, uspehe, potrebe in nove naloge. Skupaj bomo obhajali sveto evharistijo. Kristusa bomo častili, se mu zahvaljevali in ga prosili. Vabimo vas, da na te škofijske shode pridete v velikem številu v zavesti svoje soodgovornosti za Cerkev in za našo družbo.

Marija je Mati Cerkve in kraljica družine. Ona je velikodušno sodelovala pri našem odrešenju, tako tudi vi, bratje laiki, sodelujte v različnih službah pri obnovi Cerkve in naše družbe v sedanjem času. »Tako naj vaša luč sveti pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih« (Mt 5,16).

Na vse vas kličemo Božji blagoslov.

Vaši škofje:

mons. dr. Franc Kramberger
mariborski škof in predsednik SŠK

mons. mag. Alojz Uran
ljubljski nadškof in metropolit

mons. mag. Metod Pirih
koprski škof

mons. dr. Jožef Smej
mariborski pomožni škof

mons. Andrej Glavan
ljubljski pomožni škof

mons. dr. Anton Stres
mariborski pomožni škof

mons. dr. Jurij Bizjak
koprski pomožni škof